Primärvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Barn kvinnor unga och asyl
Ylva Wendle Sundbom

TJÄNSTEUTLÅTANDE PVN 2026-0367

Primärvårdsnämnden

Svar på skrivelse från Christine Lorne (C), Daniel Carlstedt (S), Bo Magnusson (MP), Jonas Lindberg (V) om barnhälsovård

Ärendebeskrivning

I en skrivelse till primärvårdsnämnden föreslår Christine Lorne (C), Daniel Carlstedt (S), Bo Magnusson (MP), Jonas Lindberg (V) att hälso- och sjukvårdsdirektören ges i uppdrag att ta fram en lösning för att stärka den geografiska tillgängligheten till barnhälsovård, exempelvis genom att införa tilläggsuppdrag närmottagning inom vårdval barnavårdscentral.

Särskilt lyfts behovet av tillgänglig barnhälsovård i Lina Hage i Södertälje kommun, i Ösmo och Sorunda i Nynäshamns kommun samt i delar av länet där avstånden till närmaste BVC är långa såsom på Ljusterö i Österåkers kommun.

Edvin Bernhardsson (KD), Charlotte Broberg (M), Anna-Lena Johansson (L) och Gary Aelius (SD) har anslutit sig till skrivelsen.

Detta ärende innehåller hälso- och sjukvårdsförvaltningens svar på skrivelsen.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Skrivelse från Christine Lorne (C), Daniel Carlstedt (S), Bo Magnusson (MP), Jonas Lindberg (V) + Edvin Bernhardsson (KD), Charlotte Broberg (M), Anna-Lena Johansson (L) och Gary Aelius (SD)

Förslag till beslut

Primärvårdsnämnden beslutar följande:

Skrivelsen om tillgänglighet till barnhälsovård anses besvarad.

Förvaltningens motivering till förslaget

Överväganden
Förvaltningen delar skrivelsens utgångspunkt att en god geografisk tillgänglighet till barnhälsovård är en viktig förutsättning för en jämlik vård. Samtidigt behöver geografisk närhet vägas mot förutsättningarna att långsiktigt bedriva en barnhälsovård som uppfyller vårdvalets krav.

Vårdval barnavårdscentral bedrivs enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV). En grundläggande princip i lagen om valfrihetssystem är den fria etableringsrätten. Leverantörer som uppfyller regionens krav har rätt att etablera sig och erbjuda barnhälsovård inom vårdvalet. Förutsättningarna för etablering kan variera mellan olika områden till följd av skillnader i befolkningsmängd, befolkningstäthet, infrastruktur och kommunikationer. Inom ramen för vårdvalet har regionen inte möjlighet att styra var en leverantör väljer att etablera verksamhet. I dag finns BVC-mottagningar i varje kommun och stadsdelsområde. Vårdnadshavarna har dessutom möjlighet att lista sitt barn vid valfri BVC i länet, oavsett i vilken kommun eller stadsdel familjen är bosatt.

Det förfrågningsunderlag för vårdval barnavårdscentral som primärvårdsnämnden beslutade om den 21 januari 2026 och som började gälla den 1 april 2026 medger inte att en godkänd leverantör inom vårdval barnavårdscentral bedriver närmottagning. Att införa ett tilläggsuppdrag för närmottagning eller liknande skulle kräva förändrade avtalsvillkor avseende bland annat bemanning, öppettider och krav på antal listade barn. Frågan utreddes i samband med revideringen och förvaltningen bedömde att det saknades skäl att införa en sådan avtalskonstruktion då förvaltningen bedömer att tillgängligheten till barnhälsovård kan tillgodoses inom ramen för det befintliga förfrågningsunderlaget, även i områden där det är längre avstånd till en BVC.

Det nuvarande förfrågningsunderlaget innehåller flera mekanismer som syftar till att främja en god tillgänglighet till barnhälsovård oavsett var familjen är bosatt. BVC:s kontakter med familjen är som tätast under barnets första levnadsår. Det första besöket erbjuds som hembesök och ytterligare hembesök kan genomföras utifrån barnets och familjens behov. Det finns även möjlighet till ersättning för ”Besök på annan plats” såsom besök på tex förskola, öppen förskola eller dylikt om det bedöms vara nödvändigt för det enskilda barnets hälsa/utveckling.

För hembesök i perifert belägna basområden, såsom Ljusterö, utgår en särskild tilläggsersättning, vilket skapar ekonomiska förutsättningar för sådana insatser. För BVC i områden med hög vårdtyngd är kapiteringsersättningen (ersättning per listat barn) högre genom Care Need Index (CNI), vilket skapar förutsättningar för utökade insatser utifrån områdets behov.

Den filialverksamhet som bedrivs i Lina Hage i Södertälje kommun samt i Ösmo och Sorunda i Nynäshamns kommun bedrivs utanför ordinarie avtalskonstruktion. Filialverksamhet är inte förenlig med vare sig tidigare eller nuvarande förfrågningsunderlag varför verksamheten kommer att upphöra i denna form den 31 december 2026. Detta innebär inte att invånarnas tillgång till barnhälsovård upphör eller att möjligheten att etablera en ordinarie BVC på dessa orter försvinner. Nuvarande eller annan leverantör har möjlighet att ansöka om att etablera en ordinarie BVC på respektive ort. En ansökan prövas enligt vårdvalets ordinarie villkor och krav. När det gäller Lina Hage har Capio Primärvård AB i september 2026 lämnat in en ansökan om att bedriva en fullvärdig BVC enligt avtalets krav. Ansökan är under handläggning.

Förvaltningen bedömer sammantaget att det i nuläget inte finns skäl att förändra vårdvalets avtalsvillkor genom att införa ett tilläggsuppdrag för närmottagning eller annan likvärdig avtalskonstruktion. Frågan om närmottagningar övervägdes i samband med den senaste revideringen av förfrågningsunderlaget och förvaltningen gör ingen annan bedömning i nuläget. Förvaltningen bedömer att en tillgänglig och kvalitativ barnhälsovård även fortsättningsvis kan tillgodoses inom ramen för det nu gällande förfrågningsunderlaget.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Christoffer Bernsköld
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten